

Луцький М.І.,

кандидат юридичних наук, доцент, професор
кафедри теорії та історії держави і права Івано-
Франківського університету права імені
Короля Данила Галицького

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ ЗУНР

На початку XX ст. Україна відновила національний процес державного будівництва. Незважаючи на загрозу з боку радянської Росії, Австро-Угорської монархії та військ Денікіна, український народ утворює власну державу та формує органи законодавчої, виконавчої та судової влади, політичну, економічну і правову системи, національну армію. Особливої форми набула організація державно-політичної системи.

Судово-прокурорські органи є важливою і невід'ємною ланкою державно-політичної системи будь-якої країни. Це усвідомлював і уряд ЗУНР, тому, незважаючи на складну зовнішньополітичну ситуацію, здійснював численні заходи для проведення судової реформи. Першим кроком у цьому стало прийняття Українською Національною Радою 21 листопада 1918 р. закону «Про тимчасову організацію судів і судової влади». Відповідно до цього нормативно-правового акту тимчасово судові функції в ЗУНР продовжували виконувати суди колишньої Австро-Угорської монархії під керівництвом державного секретарства юстиції. Іншими словами, в основу судової системи ЗУНР була взята попередня, австрійська.

Проведення судової реформи було покладено на Державне секретарство юстиції, розпорядженням якого на території ЗУНР утворено 12 судових округів, які поділялися на 130 судових повітів.

Реформування судової системи ЗУНР мало також наслідком розмежування цивільної юрисдикції, кримінальної та військової. Розгляд цивільних справ покладался на повітові та окружні суди. Щодо розгляду кримінальних справ, то законом Української Національної Ради від 11 лютого 1919 р. в повітах створювалися трибунали 1-ї інстанції.

Окрім органів цивільної і кримінальної юрисдикції в ЗУНР створювалася і військова юрисдикція. Відповідно до розпорядження Державного секретаріату ЗУНР від 16 листопада 1918 р. у Львові планувалось створити Найвищий військовий трибунал. Військові обласні суди мали діяти в межах Львівської, Тернопільської та Станіславської військових областей.

Щодо перегляду цивільних і кримінальних справ у вищих інстанціях, то 15 лютого 1919 р. Українська Національна Рада прийняла закон «Про тимчасове виконання судівництва в цивільних і карних справах у другій і третій інстанціях у часі надзвичайних відносин, спричинених війною», згідно якого другою інстанцією по цивільних і кримінальних справах мав стати Вищий суд у Львові, а третьою – Найвищий державний суд. Проте, незважаючи на всі спроби і численні дії уряд ЗУНР, важке внутрішнє і зовнішнє становище не дало змоги повністю реалізувати ці плани.

Як стверджують В. Комар і С. Сворак, організація і налагодження судової справи в ЗУНР проводились в інтересах більшості громадян і передбачала забезпечити спокій і нормальні умови життя та праці в краю

Марчак В.Я.,

професор кафедри кримінального права та криміналістики юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктор юридичних наук, професор;

Стратій О.В.,

адвокат Чернівецької асоціації адвокатів України

ВИРІШЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ КОНФЛІКТІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

В основі будь-якої угоди в кримінальному провадженні лежать поняття «конфлікту» та «компромісу», які вимагають акумулювання знань різних наук: психології, соціології, криминології, конфліктології, кримінального права. Порушення особою кримінально-правової заборони породжує суперечності між інтересами особи, яка вчинила злочин та інтересами держави, суспільства, фізичної або юридичної особи, пов'язаними з нормальним функціонуванням охоронюваних публічним правом суспільних відносин: прав і свобод особистості, власності, економічної системи, громадського порядку, конституційного ладу ін. Для вирішення кримінально-правового конфлікту потрібно відновити, компенсувати або в іншій формі захистити порушені злочином блага, притягнувши суб'єкта, який порушив ці блага, до співрозмірної його провині відповідальності. Повноваження з вирішення кримінально-правових конфліктів традиційно належить державі. Тому держава,